

5.5.4 Çapa şarkısı

Sümer dini edebiyatı **Sümer** ve kentleriyle ilgili bütün işleri tanrılar yapar şeklinde bir anlatım geliştirmiştir. Bu anlatım diğer mitolojilerden bildiğimiz benzetmeleri kullanır ama benzetmeli anlatımı aşar. Buna özdeşleştirme diyorum.

Bir parçada kendisi dışında başka şeylerle özdeşleştirilen bir şey parça içerisinde hem kendisi, hem de özdeşleştirildiği şeyler olur. Örnek olarak bu parçadaki çapayı alalım. Parça içerisinde çapa Sümerli, çapacı, erkek ve penisle özdeşleştirilir, çapa hem çapadır, hem de özdeşleştirildiği şeylerdir. Böylece çapa çok anlamlı bir sözcükmüş gibi olur.

Parçanın başlangıç bölümünde **En-lil**'in çapayla **E-kur** tapınağıyla birlikte **Sümer** kralını, **Sümer** ülkesiyle birlikte Sümerlileri yaratışı anlatılır. Sonrasında ise **Sümer** tanrıları çapayı **En-lil**'den isterler, çapayla tapınaklarını ve kendi kentleriyle ilgili işleri yaparlar. Gerçekte işleri yapan Sümerlilerdir, özdeşleştirme üslubuyla Sümerliler tanrıların elindeki bir alete indirgenir, Sümerlilerin yapmış olduğu işler tanrılar yapıyormuş gibi anlatılır.

Olaylarda da özdeşleştirme vardır. Çapanın özdeşleştirmeye çok anlamlı olması gibi olaylar da çok anlamlı olur. Özdeşleştirme anlatımıyla tanrılar kentlerindeki bütün işleri tek başına yapar şeklinde bir anlatım yapabildiğiniz gibi tanrıçalara kent, tapınak da doğurabilirsiniz.

Özdeşleştirmeli anlatımda çokluk bir yapılmaktadır. Çok şey bir şey yapıldığı gibi bir şeyin sayısı da bir olur. Bu parçada Sümerli, çapacı, erkek ve penis birleşip çapa olmuştur. Birçok çapa yoktur, bir tane çapa vardır. Tapınak birçok tuğladan yapılır ama parça tapınak yapımını bir tek tuğlanın yapılışına indirger (Çokluk yoktur birlik vardır ilkesi tasavvuf ve doğu dinlerinde görülür. Acaba Sümer dininde böyle bir anlayış var mıdır?).

Bir aletin en basit özdeşi kendini kullanan kişidir. Çapa çapacının özdeşidir. Özdeşleştirilen sözcükler birbiri yerine kullanılabilir. Bu yüzden çapacı yerine çapa sözcüğünü kullanabilirsiniz. Parçalara göre normal **Sümer** halkı çapayla çalışan insanlardır. Bu yüzden çapa Sümerlilerle de özdeştir. Bu parça içerisinde çapanın özdeşleri bu kadar değil. Bir de olayların özdeşleştirilmesinden kaynaklanan özdeşleri vardır.

Bu parçada tapınağın yapımıyla rahip kralın yaratılışı (döllenme, gebelik ve doğumla olur) özdeşleştirilir. Parçada birçok tuğladan yapılan tapınak bir tek tuğlanın yapımına indirgenir. Tuğlanın yapılışı: su ve çamurun çapayla karılmasıyla oluşan çamurun çapayla tuğla kalıbına konmasıyla yapılır. İnsan (olan rahip kralın) yaratılışı: erkek dölünün kadın dölünü döllemesiyle oluşan embriyonun rahimde gelişmesiyle oluşur. Erkek dölünü rahme koyan penistir. Şimdi özdeşleştirilen bu iki olaydaki şeyleri birbiriyle özdeşleştirelim: su-erkek dölü, toprak-kadın dölü, suyun toprakla karılması-döllenme, suyun çamurla karılmasıyla oluşan çamur-embriyo, suyu toprakla karan çapa-erkek-penis, çamurun konulduğu tuğla kalıbı-kadın-rahim, tuğla-insan.

Böylece bu parçadaki çapanın özdeşleri çapacı, Sümerli, erkek, penis olur. Özdeşleştirilen şeyler birbiri yerine kullanılabilir, tek parçaya özgü değildir. Örneğin *1.1.1 Enki ve Ninhursağa* parçasında **En-ki** penisiyle kanal kazar. Ben **En-ki**'nin penisini çapa kullanan Sümerliler olarak yorumluyorum. Bu parçada kazığa rahim asılır. Kazığa asılan aslında tuğla kalıbıdır. Tuğla kalıbı yerine özdeşi olan rahim kullanılmıştır. Görüldüğü gibi özdeşleştirmeleri bilmezseniz parçalar anlaşılmaz olur.

Anlatmaya çalıştığım birşey de özdeşleştirmeler oldukça karmaşıktır ama bunun bir mantığı, özdeşleştirme yapmanın bir usulü, yönetemi vardır. Gelişi güzel yapılmaz. Bir parçaya göre de yapamazsınız, parçaları bilmeniz gerekir.

1.	en-e niĝ₂-du₇-e pa na-an-ga-mi-in-e₃ Bey ek olarak kusursuz-şey(niĝ₂-du₇)e de dal çıkartacak (ortaya çıkartacak). Bu dize En-lil'in yapacağı bir şeye ek olarak tapınağı da yapacağını belirtir. 'niĝ₂-du₇' > kusursuz şey ('niĝ₂' > şey. 'du₇' > mükemmel, kusursuz.). Çoğunlukla tapınak ve tuğlası için kullanılır. 'pa e₃' > dal çıkarmak ('pa' > dal. 'e₃' > çıkmak). Ortaya çıkmak, görünür bilinir olmak, ünlenmek anlamlarında kullanılır. 'pa e₃' bileşik fiilini tapınak yapımının anlatıldığı yerlerde sıklıkla görürüz. 'Kusursuz şeyin dallanması' ifadesi sadece tapınak yapılması için kullanılır. 1211. (B17.12). niĝ₂-du₇ iri-na-ke₄ pa bi₂-e₃ Kentinin kusursuz-şey(niĝ₂-du₇)ini dallandırdı, 1212. (B17.13). gu₃-de₂-a e₂-ninnu mu-du₃ Gudea E-ninnu'yu inşa etti. (2.1.7 Ninĝirsu'nun Tapınağının Yapılışı (Gudea, silindir A ve B)) 'in-ga' > Yüklemdaki 'in-ga' eki bir işin yanında başka bir işin yapıldığını belirtmek için kullanılır. Ek olarak diye çevirdim. En-lil iki şeyi birden yapacaktır. Yapacağı ilk şey Sümer ülkesi ve Sümerliler, bunula birlikte yapacağı şey E-kur tapınağı ve rahip kraldır. Bir yer içindeki kişilerle özdeşleştirilir. Sümer ülkesi Sümerlilerle, kent halkıyla, tapınak rahip kralıyla. Bu yüzden Sümer ülkesinin kurulması Sümerlilerin yaratılışını (döllenme, gebelik ve doğumla olur), tapınağın yapılması rahip kralın yaratılışını da (döllenme, gebelik ve doğumla olur) belirtir.
2.	en nam tar-ra-na šu nu-bal-e-de₃ Belirlediği kader değiştirilemez bey En-lil Sümer ülkesi ve E-kur tapınağının yapımını Sümerlilere kader olarak belirlemiştir. Sümerliler kendi kaderlerini değiştiremezler. Kader tanrının buyruğunu, kararını belirtir. En-lil'in aldığı karar mutlaka olur diyor. Tanrılar Sümerlilerin kralıdır, Sümerliler tanrıların buyruklarına göre yaşarlar. Sümerlilerin yaptığı işler tanrı buyruğudur, karardır, yani Sümerlilerin kaderidir. 2.1.7 Ninĝirsu'nun Tapınağının Yapılışı (Gudea, silindir A ve B) parçasında tapınak yapımı kader olarak ele alınır.
3.	^den-lil₂ numun kalam-ma {ki-ta} {(2 mss. have instead:) eš₃-ta} {ed₂-de₃} {(3 other mss. have instead:) ed₃-de₃} Yurd(kalam)un tohumunu {yerden} {çıkartacak} En-lil Yurd(kalam)un tohumunu {tapınak alanından} {çıkartacak} En-lil Yurd(kalam)un tohumunu {çıkartacak} En-lil En-lil'in Sümer ülkesi ve Sümerlileri ortaya çıkaracak. En-lil'in yapacağı iki şeyden ilki budur. İkincisi tapınak yapımı ve rahip kralı yaratması (döllenme, gebelik ve doğumla olur). 'kalam' > Sümer ülkesi için kullanılan bir sözcüktür. Sümer ülkesinin tohumu iki şekilde alınabilir. İlki; Sümer ülkesinin tohumu ekilecek, Sümer ülkesi yerden çıkacak. Yani benzetme yoluyla Sümer ülkesinin kuruluşunu anlatmaktadır. Sümer ülkesi ortaya çıktığında Sümerliler de ortaya çıkacak ama bu insanın yoktan var oluşu şeklinde değil, bir halkın tarih sahnesine ilk çıkışı şeklindedir. İkincisi Sümer ülkesinin tohumu Sümerlilerdir. Yine bu da bir benzetmedir.
4.	an ki-ta ba₉-re₆-de₃ saĝ na-an-ga-ma-an-šum₂ ek olarak göğü yerden uzaklaştırmak için de acele etti,

Göğün yerden uzaklaşması tapınak yapımıyla ilgili bir kavramdır. Yani 1.ci dizeyle aynı anlamda. En-lil'in yapacağı iki şeyden ikincisi budur.

547. (A20.9) e₂ lugal-na-ka du₃-bi
Kral(lugal)ının evinin yapılması

548. (A20.10) e₂-ninnu an ki-ta bad-bi
E-ninnu'nun göğü yerden uzaklaştırması (olarak)

549. (A20.11) /igi\ -a mu-na-a-ğal₂
gözüne göründü.
(2.1.7 Ninġirsu'nun tapınağının yapılışı (Gudea, silindir A ve B))

Kral dediği Ninurta'dır. Burada tapınağın yapılmasının yeri gökten uzaklaştırdığını, bunun görünüşsel olduğunu belirtilmiş.

Ufka baktığınızda yukarıda mavi gök, aşağıda yağız yer, ufuk çizgisinde ikisinin bitişik olduğunu görürsünüz. Sumer tapınakları basamaklı piramit şeklinde büyük bir yapıdır. Piramidi karşınıza alıp baktığınızda piramidin yukarısı mavi gök, aşağısı yağız yer, yerle gök arasında ise tapınağı görürsünüz. Görünüşsel olarak tapınak yeri göğü ayırmıştır.

5. ki an-ta ba₉-re₆-de₃ saġ na-an-ga-ma-an-šum₂
ayrıca yeri gökten uzaklaştırmak için acele etti.

6. {uzu-e₃-a} {(2 mss. have instead:) uzu-mu₂-a} saġ mu₂-mu₂-de₃
Baş(saġ) büyütecek {et (beden)-çıkartanı(uzu-e₃-a)},
Baş(saġ) büyütecek {(2 mss. have instead:) et (beden)-büyüteni(uzu-mu₂-a)},

Bu dize tapınak yapımıyla ilgilidir.

'saġ' > Sözlükte 'baş, ilk, kişi, önde gelen kişi, bir şeyin ön kısmı' olarak yazar. Bir şeyin başındaki kişiyi belirtmek için de kullanılabilir. Baş yazıcı gibi. Parçalarda insan, kul, köle şeklinde çevirileri var. 2.1.7 Ninġirsu'nun tapınağının yapılışı (Gudea, silindir A ve B) parçasında 'tapınağı yapan çamur' anlamında kullanır. Tapınak yapımı için bu anlamı alacağım. Tapınak yapımı rahip kralın doğumunuyla özdeşleştirildiği için bu dize rahip kralın doğumunu da belirtir. Buradaki anlamını Sümer'in başı, önder olarak alacağım.

501. (A18.19) ka-al šeg₁₂-bi saġ im-mi-du₈
Onun (tapınağın) tuğla çukurunda baş(saġ)ı kardı.

.....
517. (A19.7) saġ im-<ma>-ni-du₈
orada baş(saġ)ı kardı.

518. (A19.8) šeg₁₂ u₃-šub-ba mi-ni-ğar-ra-ni
Tuğlayı tuğla kalıbına yerleştirmesi

519. (A19.9) ^dutu im-da-ğul₂
Güneş(^dutu)'i neşelendirdi.
(2.1.7 Ninġirsu'nun tapınağının yapılışı (Gudea, silindir A ve B))

Yukarıdaki dizelerde Gudea'nın yaptığı tapınağın çamuru 'saġ' sözcüğüyle belirtilmiş.

9. kalam-ma ki ġar-ra
Yurt(kalam)ta yere yerleşen

8. šeg₁₂ kilib₃-ba
tüm tuğlalar arasında

	10. /šeg₁₂!\-zu šeg₁₂ saĝ-bi-im tuĝlan tuĝlaların baş(saĝ)ıdır. (2.5.4.23 Nibru ve İşme-Dagan'a ilahi (İşme-Dagan W)) Sümercede tuĝlanın, tuĝladan yapılan bina anlamı da vardır. E-kur Sümer'in dinsel merkezidir. Dize '(Tuĝladan yapılan) E-kur (tuĝladan yapılan) tapınak binalarının başıdır' diyor. Ayrıca en kaliteli tuĝla onundur manasındadır. 'uzu-e₃-a' > et çıkartan, beden çıkartan. 'uzu' > et, beden. 'e₃-a' > çıkartan. 'uzu-mu₂-a' > et büyüten, beden büyüten. 'uzu' > et, beden, 'mu₂-a' > büyüten. Et (beden)-çıkartan(uzu-e₃-a) ve et (beden)-büyüten(uzu-mu₂-a) adından da anlaşılabilceği gibi rahimdir, tuĝla kalıbıyla özdeşleştirilmiştir. Bu tabletin kırık yerleri benzer tabletlerle onarılmış ({...} işaretiyle gösterilen yerler.). Dikkat ederseniz bu ifadeler yalnızca {...} işaretiyle gösterilen yerlerde görülür. İki olay özdeşleştirildiğinde olaylar içindeki şeylerde özdeşleştirilir. Özdeşleştirilen şeyler birbiri yerine kullanılabilir, anlam farkı yaratmaz. Bu yüzden tuĝla kalıbı yerine rahim sözcüğü kullanılabilir, anlam farkı yaratmaz. Daha önce özdeşleştirme ile sözcüklerin çok anlamlılık kazandığını belirtmiştim.
7.	dur-an-ki-ka bulug {nam-mi-in-la₂} {(1 ms. has instead:) nam-il₂-e} {(1 ms. has instead:) nam-il₂-la} Dur-an-ki'de kazığa {astı}, Dur-an-ki'de kazığa {kaldırdı}, Burada kazığı asılan bir önceki dizede geçen et (beden)-çıkartan(uzu-e₃-a), yani rahim değil özdeşi olan tuĝla kalıbıdır. 'dur-an-ki' > Nibru kentindeki tapınak alanının adıdır. 'Yerin göğün bağı' anlamına gelir. 20. sipad ^dur-dⁿamma-ke₄ e₂-kur maĝ dur-an-ki-a-ka an-še₃ mi-ni-in-mu₂ Çoban ^{ur}-namma yüce E-kur'u Dur-an-ki'de göğ(an)e (yukarı(an)ya) doğru büyüttü. (2.4.1.2 Ur-Namma'ya bir En-lil'in tigi'si (Ur-Namma B))
8.	ĝi^šal-e mu-un-ĝar ud al-e₃ Çapayı yerleştirdi, gün çıktı.
9.	eš₂-gar₃ mu-un-du₃ nam al-tar-re Görevlendirme yaptı, (böylece) kader (iş) belirledi, Bu dizede görevlendirme yapmakla kader belirlemenin ilişkili olduğuna dikkat edin. Tanrı kararı olan Sümerlilerin yapacağı işler Sümerlilerin kaderidir.
10.	ĝi^šal-e ĝi^šdusu-e a₂ si ba-ab-sa₂-e çapa ve toprak taşıma sepetine ücret düzenledi. Özdeşleştirme üslubu olan bir parçada aletler hem kendi anlamında, hem de özdeşleştirildiği şeylerin tümünün anlamında kullanılır. Alet için en basit özdeşleştirme şekli aletler kendilerini kullanan kişilerle özdeşleştirilmesidir. Bu dizedeki çapa çapacı, sepet sepetçi anlamındadır. Yani tapınağı yapacak çapacılar ve sepetçiler ücret alacak.
11.	^den-lil₂-le ĝi^šal-a-ni za₃-mi₂ ba-an-dug₄ En-lil çapasını övdü;
12.	ĝi^šal-a-ni kug-sig₁₇-ga saĝ-bi ^{na}₄za-gin₃-na çapası altınla, baş(saĝ)ı lacivert taşlı,
13.	ĝi^šal sa la₂-a-ni kug-me kug-sig₁₇-ga

	sırımla bağlı çapası gümüşlü, altınlı,
14.	ġišal-a-ni a2 bulug-ba apin ^{na}4za-gin3-na-kam çapasının keskin yanı, lacivert taşından sabanındır, Çapanın keskin yanını sabanın keskin bir parçasına (yani puluna) benzetiyor.
15.	zu2-bi gud-si-AŞ {bad3 gal ed2-de3-dam} {(1 ms. has instead:) saġ gal u3-tud-da} Dişi {büyük duvarı dikebilen} bir boğa boynuzudur. Dişi {büyük baş(saġ)ı doğurtan} bir boğa boynuzudur. İki tablettten aynı anlama gelen iki farklı ifade. İlk ifade çapanın ağzının tapınağın büyük duvarını yapacağını belirtir. İkinci ifade çapanın ağzı tapınak çamurunu doğurtacağını, yani tapınak yapacağını belirtir. Buradaki başı rahip kral olarak da alabilirsiniz.
16.	en-e ġišal mu-un-šid nam mi-ni-ib-tar-re Bey çapaları saydı, kader (iş) belirledi. Bu dizede kullanılan çapa Sümerlilerdir. En-lil Sümerlileri sayıyor, her birine bir işi karar kılıyor. Yapılacak işler tanrı kararı olduğu için bu kaderdir.
17.	ki-in-du men kug saġ-ġa2 mu-ni-in-ġal2 Kutsal tacın arsasına baş(saġ)ı koydu. Tapınak taca benzetilir. Tapınağın arsasına tapınağı yapacak çamur konuyor.
18.	{{uzu-e3-a} {(1 ms. has instead:) uzu-mu2-a} ġišal am3-mi-ni-in-du3} {{Et-çıkartan(uzu-e3-a)} ve çapa inşa edecek(du3).} {{Et-büyüten(uzu-mu2-a)} ve çapa inşa edecek(du3),} Normalde inşaat çapa ve tuğla kalıbıyla yapılırken dikkat edin, et-büyütenle çapa inşaat yapıyor.
	{
	(1 other ms. has instead the line:)
18A.	uzu-mu2-a saġ nu-ġa2-ġa2-de3 Et-büyüten(uzu-mu2-a) direnmez.
	}
19.	saġ nam-lu2-ulu3 u3-šub-ba mi-ni-in-ġar İnsanların baş(saġ)ını tuğla kalıbına yerleştirdi. Anlamı: 'Tapınağı yapan çamuru tuğla kalıbına yerleştirdi.' İnsanların başı rahip kraldır. Başta belirttiğim özdeşleştirmeye göre düşüneceksiniz. Tapınağı yapan çamurla rahip kralın embriyosu, tuğla kalıbıyla rahim özdeştir. Özdeşleştirilen şeyler birbiri yerine kullanılabilir. Buna göre bu dizenin iki anlamı olur: 1. 'İnsanların baş(saġ)' yerine 'tapınağı yapan çamur' ifadesini korsunuz, böylece dizenin anlamı 'Tapınağı yapan çamuru tuğla kalıbına yerleştirdi.' olur. 2. Tuğla kalıbı yerine rahim sözcüğünü korsunuz, böylece dizenin anlamı 'insanların başını (rahip kralı) rahme yerleştirdi.' olur.
20.	^den-lil2-še3 kalam-ma-ni ki mu-un-ši-in-dar-re En-lil'e doğru Yurd(kalam)u yeri yardı. 3.cü dizenin devamıdır, En-lil'in yaptığı ilk şeyi belirtmektedir. O dizede belirtilen Sümer ülkesinin tohumu bu dizede yeri yararak çıkar. Hem Sümer ülkesinin kurulmasını, hem de Sümerlilerin ortaya çıkışını belirtmektedir. 2. mu ħe2-ġal2 an u3-tud-da Göğ(an)ün bereket doğurduğu yıllarda,

	3. uĝ₃-e u₂-šim-gin₇ ki in-dar-ra-ba Halk yeşil bitkiler gibi yeri yarmıştı. (1.1.4. Enki'nin Nibru'ya yolculuğu) Yeri yarmak bitkilerin yerden çıkışı için kullanılır. Özdeşleştirmeden dolayı tarım bitkilerinin yerden çıkışını-doğumlarla insanların oluşmasını-kent kurulmasını ifade eder. 1.1.1 Enki ve Ninĥursaĝa parçasında bu özdeşleştirmenin nasıl yapıldığını anlattım.
21.	saĝ gig₂-ga-ni-še₃ igi zid mu-ši-in-bar Karabaş'ına iyi gözle baktı. 'saĝ gig₂-ga' > Karabaş. Sümerliler kendilerine Karabaş halkı derler. Sümer ülkesi (kentler) kurulmuş, Sümer halkı ortaya çıkmıştır.
22.	^da-nun-na mu-un-na-sug₂-sug₂-ge-eš Anuna'lar onun huzuruna dikildiler,
23.	šu-bi giri₁₇-ba mu-un-ne-ĝal₂ ellerini burunlarını koydular, İbadetle ilgili bir hareket gibi duruyor.
24.	^den-lil₂ a-ra-zu-a mu-ni-in-ĥuĝ-e-ne En-lil'i duayla yatıştırdılar,
25.	uĝ₃ saĝ gig₂-ga al mu-un-da-be₂-ne ondan Karabaş halkını istiyorlardı.
26.	nin en u₃-tud-de₃ lugal u₃-tud-de₃ Bey doğurtucu, kral doğurtucu hanım 19.cu dizenin devamıdır.
27.	^dnin-men-na-ke₄ tud-tud al-ĝa₂-ĝa₂ Ninmena doğuma yerleşti. 19.cu dizede baş(saĝ) tuĝla kalıbına konmuştu, bu dizede Ninmena doğurtuyor. '^dnin-men-na' > 'tacın hanımı'. Nin-tur, Nin-ĥursaĝa, Nin-mah diye bilinen doğum tanrıçası. Önceki dizelerde tapınak yapımıyla ilgili ifadeler kullanılırken bu son iki dizede tapınak yapımının özdeşi olan rahip kralın yartılmasıyla ilgili ifadeler kullanılıyor. Bir önceki dizede Ninmena'nın 'bey doğurtucu, kral doğurtucu' olarak tanımlanmasına dikkat edin. Tapınak bitiyor, rahip kral doğuyor. Akadca Atrahasis destanında Ninmena insanı çamurdan yaratır, sonra da doğum yapan kadının evine 7 gün boyunca tuĝla konulması kuralını getirir. Bu tuĝla yapımı-insan doğumu özdeşleştirilmesinden kaynaklanır. Tuĝla doğan insanı simgeler.
28.	mas-su an ki-a en ^dnu-nam-nir-ra Yerin göğün lideri Bey Nunamnir (En-lil)
29.	saĝ zid saĝ kal-la mu-ni-ib-sa₄-sa₄ iyi baş(saĝ), değerli baş(saĝ) diye adlandırdı.
30.	saĝ-bi gu dili-a {mu-un-ed₂-de₃-a} {(1 ms. has instead:) mu-un-ne-ed₃-de₃-a} {(1 other ms. has instead:) mu-un-ni-ib-du₈} Tek keten sapı olarak {çıkardığı} bu baş(saĝ)ı
31.	diĝir-re-e-ne-ra šukur₂-še₃ mu-un-dab₅-be₂ tanrılara yiyecek sağlamak için tuttu.

	Tanrılara yiyecek sağlamak Sümer kralının görevidir.
32.	^d en-ki-ke ⁴ ^{ġi} šal-a-ni za ³ -mi ² ba-an-dug ⁴ En-ki onun (En-lil'in) çapasına övgü söyledi,
33.	ki-sikil ^d nisaba eš-bar-ra ba-an-gub Bakire Nisaba karar için dikildi,
34.	^{ġi} šal mul ^{ġi} šal kug-ba šu mu-un-ne-ġal ² parlak çapa, ışıldayan çapa ellerine verildi. Çapa burada Sümerli anlamındadır. Sümerliler tanrılarının elindeki bir alete indirgenerek Sümerlilerin yaptıkları bütün işleri tanrı yapıyormuş gibi anlatılır. 25.ci dizede tanrılar En-lil'den Sümerlileri istemişti, bu dizede ellerine alıyorlar. Bu anlatış Sümerlilerin din anlayışından kaynaklanır. Tanrı efendidir, Sümerli onun kulu, kölesidir. Tanrılar kölelerinin ne yapacağına karar verip kader belirlerler, yani kölelerine buyururlar. Yapılan iş efendiyle anılır, yani tanrıyla, köleyle anılmaz.
35.	e ² -kur e ² ^d en-lil ² -la ² ^{ġi} šal-e ġar-ra-am ³ Çapanın yerleştirdiği En-lil'in evi E-kur'dur, Önceki dizeleri Sümerologlar En-lil E-kur'un tapınak alanı olan Dur-an-ki'de çapa, toprak taşıma sepeti ve tuğla kalbıyla insan yaratıyor olarak alır. Oysa bu dizede çapa Dur-an-ki'de E-kur'u yapmıştır.
36.	ud-de ³ al-du ³ -e ^{ġi} 6 al-mu ² -mu ² gündüz inşa edildi, gece büyütüldü.
37.	nibru ^{ki} ki ġar-ra amas tum-ma-alki-a Yere yerleşen Nibru'da, Tummal tanrıça konutu(amas)na 'amas' sözcüğü tanrıçanın konutu için kullanılır. Tummal, Nibru'da Enlil'in karısı Ninlil'e ait yapıdır.
38.	tum-ma-al { ^{ġi} pisaġ ninda} {(1 ms. has instead:) gašam in-du ³ } ama ^d nin-lil ² -la ² -kam -Tummal, Nin-lil ananın {ekmek sepetidir}- -Tummal, Nin-lil ananın {inşa ettiği yapıttır}-
39.	e²-mi tum-ma-alki-a niġ ² sa ² dug ⁴ -ga-ta Tummal tanrıça konutu(e²-mi)na düzenli yiyecek sağladıktan sonra 'e ² -mi' sözcüğü de 'amas' gibi tanrıça konutu anlamında kullanılır.
40.	ur-saġ ^d nin-urta ^d en-lil ² -ra mu-na-da-an-ku ⁴ -ku ⁴ Savaşçı Ninurta En-lil için oraya (E-kur'a) girdi. 31.ci dizede Sümer kralının tanrılara yiyecek sağlamak için tutulduğu belirtilmişti. Buradaki dizelerde tanrılar En-lil ve Nin-lil için yiyecek sağlıyor. Ayriyeten bazı parçalarda tanrılarının sunularla En-lil ve Nin-lil için Nibru'ya yolculuk yaptığını görürsünüz. Daha önce belirttiğim gibi Sümer dini edebiyatının üslubu bir tanrı kendi kentiyle ilgili bütün işleri yapar şeklinde bir anlatımı vardır. Bunu da özdeşleştirme anlatımıyla sağlar. Ninurta kendi kenti, kentinin halkı ve kralıyla özdeşleştirilir. Böylece kendi kentinin, kentinin halkının ve kralının En-lil ve Nin-lil'e yaptığı sunula Ninurta'ya mal edilir. Buradaki dizeleri buna göre düşünün.
41.	maš ² giġ ² nesaġ en-na-ta Beyin kara oğlağı ve yiyecek sunusuyla Kara oğlak ve yiyecek En-lil'e sunuluyor. Bu yüzden bunlar En-lil'indir. Bey dediği En-lil.
42.	kug ^d nin-i ³ -si-in-na ^d en-lil ² -ra mu-na-da-an-ku ⁴ -ku ⁴ Kutsal Nin-İsina En-lil için oraya (E-kur'a) girdi.

43.	abzu igi piriĝ ₃ -ĝa ₂ me al nu-di-da Arzulanamaz me*lerin yeri, aslanın önündeki Abzu ,
44.	al-tar lu ₂ zid-de ₃ en ^d nu-dim ₂ -mud-e belirleyen(al-tar) (?) iyi kişi Bey Nu-dim-mud (En-ki) ,
45.	abzu al-du ₃ -e eridug ^{ki} al-tar-ra belirlenen(al-tar-ra) (?) Eridug 'da Abzu 'yu inşa etti.
46.	ama diĝir-re-e-ne ^d nin-ĥur-saĝ-ĝa ₂ -ke ₄ Tanrıların anası Nin-ĥursaĝa
47.	ud al-tar en-na keš ^{ki} -a mu-da-an-til ₃ beyin belirlediği(al-tar) (?) ışığın yanında, Keš 'de yaşar.
48.	^d šul-pa-e ₃ -a na-nam ^{ĝi} š-al-tar mu-da-an-gub İşte Šul-pa-e 'yi çapa belirlemesi(^{ĝi} š-al-tar)ne (tapınak inşasına) dikti. ' ^{ĝi} š-al-tar' sözcüğü çapaya belirlenen demektir. Belirlenen tanrıların belirlediği kaderdir. Buradaki çapaya belirlenen kader tapınak yapımıdır.
49.	eš ₃ e ₂ -an-na ^{ĝi} š-al-e kug-ga-am ₃ E-ana tapınağı çapanın temizlediğidir.
50.	nin e ₂ -an-na {im-ma-al} {(2 mss. have instead:) munus} zid-da E-ana 'nın hanımı, iyi {yaban ineği} (için) E-ana 'nın hanımı, iyi {kadın} (için)
51.	^{ĝi} š-al du ₆ -du ₆ -dam ^{ĝi} š-al u ₂ KI.KAL-dam çapa tepelerdedir, çapa otlar arasındadır.
52.	ki zabalam ^{ki} -a ^{ĝi} š-al lu ₂ ^d inana-kam Zabalam topraklarında çapa İnana 'nın insanıdır. Bu dize çapanın insan olduğu açıkca belirtilmiş.
53.	^{ĝi} š-al nam mi-ni-ib-tar-re {sun ₄ } {(1 ms. has instead:) zu ₂ } za-gin ₃ ed ₂ -de ₃ Çapaya kader belirledi, lacivert taşı {sakalın} çıkması için Çapaya kader belirledi, çıkık lacivert taşı {(1 ms. has instead:) dişin} çıkması için Lacivert taşı sakal İnana 'nın tapınağı için kullanılıyor. Üst katının lacivert taşı rengine boyandığı için böyle deniliyor olabilir. İnana tapınak yapılması kararı alması ve bunu Sümerlilere bildirmesi kaderdir. Sümerlilere tapınak yapma kaderi belirlemiştir.
54.	^{ĝi} š-al-tar-ra-ni-a ^d utu mu-da-an-gub Çapaya belirlediği(^{ĝi} š-al-tar)ne (tapınak inşaatına) Güneş(^dutu) 'i dikti.
55.	^{ĝi} š-al-tar ka tar-ra šul ^d utu-kam Övülen çapa belirlemesi(^{ĝi} š-al-tar) (tapınak inşaatı) Yiğit Güneş(^dutu) 'indir.
56.	nin ĝeštug ₂ daĝal-la ^d nisaba-ke ₄ Engin bilgeliğin hanımı Nisaba
57.	šudum e ₂ -an-na-ka ^{ĝi} š-al-tar ba-an-dug ₄ E-ana 'nın ölçülerinde çapa belirlemesi(^{ĝi} š-al-tar) (tapınak inşaatı) dedi. Nisaba 'nın tapınağı E-ana ölçülerinde olacak.
58.	e ₂ -ĥa-mun na-nam ^{ĝi} š-al-tar mu-da-an-gub İşte E-ĥamun , çapa belirlemesi(^{ĝi} š-al-tar) (tapınak inşaatı) ile dikildi.
59.	lugal ^{ĝi} š-al šid-da us ₂ -a ud zal-la

	Çapaları sayan, izinde günlerini geçiren kral
60.	ur-saĝ ^d nin-urta ki-bal-a ^{ĝi} šal-tar ba-an-gub Şavaşçı Ninurta asi-yer(ki-bal)e çapa belirlemesi(ĝišal-tar) (savaş) dikti. 'ĝišal-tar' sözcüğünü çapaya belirlenen olarak aldım. Belirlenen tanrıların belirlediği kaderdir. Bu kader daha önce tapınak yapımıydı, şimdi savaştır. Ninurta Sümerlilere savaş kaderi belirlemiştir, Sümerliler savaşacak. Sümerliler tanrıların elindeki bir alet olan çapadır. Ninurta asi yerleri elindeki çapayla cezalandıracak. Yani Sümerliler tanrılar için tanrılara isyan eden yerlerle savaşacak, onları cezalandıracak.
61.	iri en-še ₃ nu-še-ga šu-še ₃ al-ĝa ₂ -ĝa ₂ Beye itaat etmeyen kentlere uygular.
62.	an-še ₃ ud-dam šeg ₁₁ al-gi ₄ -gi ₄ Fırtınadır göğ(an)e gürler,
63.	ki-še ₃ ušumgal-am ₃ al-ĝa ₂ -ĝa ₂ ejderhadır yere yerleşir.
64.	^d šara ₂ ^d en-lil ₂ -la ₂ dub ₃ -ba {nam-mi-in-tuš} {(1 ms. has instead:) nam-mi-in-ĝar} Şara En-lil'in dizine {oturdu}. Şara En-lil'in dizine {yerleşti}.
65.	niĝ ₂ al-dug ₄ -ga-ni mu-na-da-ab-šum ₂ -mu Arzuladığı şeyleri ona verdi:
66.	šita ₂ ^{ĝi} štukul ti mar-uru ₅ { ^{ĝi} šal} {(3 mss. have instead:) al} am ₃ -ma-an-dug ₄ Balta, silah, ok, sadak, {çapa} söyledi. Balta, silah, ok, sadak {arzuladığını} söyledi. 31.ci dizedeki yiyecek ifadesi geniş anlamlıdır. Mal olarak düşünün. Şara yiyecek değil balta, ok, sadak sağlıyor.
67.	^d dumu-zid al-lum-lum-ma igi-nim-ma-ka Dumu-zid yukarı ülke(igi-nim)nin çoğaltanıdır.
68.	^d gibil ₆ ^{ĝi} šal-a-ni saĝ an-še ₃ mi-ni-il ₂ Gibil çapasının baş(saĝ)ını göğ(an)e (yukarı) kaldırdı,
69.	^{ĝi} šal-e kug-ga-am ₃ izi nam-mi-in-la ₂ çapa kutsaldır, ateş uzattı.
70.	^d a-nun-na al-ḫul ₂ -ḫul ₂ -le-de ₃ -eš Anuna'lar neşelidirler.
71.	e ₂ ^d ĝešt-in-an-na-ka ^{ĝi} šal-ĝar-sur _x (UZ ₃ ×BALAĜ)-ra-am ₃ (Çapa) Ğešt-in-ana'nın evinde davul tokmağıdır. Çapa genel olarak Sümerlidir. Sümerlilere davul tokmağı denilmektedir. Bu tarz parçalarda aletler kendilerini kullanan kişileri belirtir. Yani Ğešt-in-ana 'nın evinde davul çalan Sümerliler var diyor. Bundan sonraki dizelerde bu tarz ifadeleri sık göreceğiz. Hepsinin yorumu buna göredir.
72.	ama ^d ĝešt-in-an-na-ka ^{ĝi} šal-ĝar-sur _x (UZ ₃ ×BALAĜ) gu ₃ dug ₃ -ga-ka Ğešt-in-ana Ananın güzel sesli davul tokmağıdır.
73.	en-e ^{ĝi} šal-a-ni gud-gin ₇ mur im-ša ₄ Bey (En-lil) çapasına boğa gibi böğürdü.
74.	irigal-am ₃ ^{ĝi} šal saĝ ki-a tum ₂ -ma Mezar için baş(saĝ)ı yere veren çapa,

	'irigal' > sözcük anlamı büyükkent. Mezar, ölüer diyarı anlamında kullanılır.
75.	ad_x(BAD.LU₂) ġišal-e ki-ta tum₂-ma-am₃ ölüyü yerden çıkaran çapadır. E-kur'un eşilmiş temeli mezara benzetilir. Tuğlaların temele yerleştirilmeye başlanması ölünün mezara yerleştirilmesine, E-kur'un yerden yükselişi ölünün yerden çıkıp dirilmesine benzetilir. Çapa ölüleri yerden çıkartıp diriltir diye bir anlam yoktur. Yani kent veya tapınak yapılmadan önce ölüdür, çapa kent ve tapınak yaparak bunları diriltir. Kent halkını, tapınak başrahibini simgelediğinden kent halkı ve başrahibin ölüyken dirilmesini, yani dünyaya gelmesini belirtir. Sümerlilerde ölümden sonra diriliş inancının olduğunu unutmayın. İki olay birbirine benzetilmektedir.
76.	şul idim an-na šeš-ban₃-da ^dnerg^{al}-ka-kam Gök(an)'ün onurlandırdığı yiğit, Nergal'in küçük erkek kardeşi,
77.	ur-sağ ^dgilgameš₂ ġišal-e sa-par₄-am₃ Savaşçı Gilgameş çapa ve savaş ağıdır. Gilgameş çapadır > Gilgameş Sümerlidir. Gilgameş savaş ağıdır > Gilgameş savaş ağı kullanan bir savaşçıdır.
78.	dumu ^dnin-sumun₂-ka {(1 ms. adds:) gašam} ġišal-e dub-sağ-ğa₂ Ninsumun'un {usta} çocuğu önde gelen gemi küreğidir. Ninsumun'un çocuğu > Gilgameş. Gilgameş kürektir > Gilgameş'in donanması var.
79.	ġišal-e id₂-da kindagal-am₃ Çapa kanalda başberberdir, 'kindagal' > başberber. Kanallarla ilgili bir devlet yetkilisi gibi duruyor. Bu dize Sümerliler arasında kanal yetkilisi var demektir. Sümerliler kanal yapar, onlarla ilgili yetkililer atar şeklinde bir anlam vardır. Aslında anlamlar eylemleri de belirtecek şekilde genişler.
80.	{dag} {(1 ms. has instead:) ki} agrun-na-ka ġišal-e sukkal-am₃ agrun {odasında} çapa vezirdir, agrun {yerinde} çapa vezirdir, Sümerliler vezirlik kurumunu oluşturmuş, vezirleri var. Tabi vezirler Sümerlidir. Görüldüğü gibi parça Sümer medeniyeti hakkında size bilgi veriyor. Kanallar açıyorlar, gemiler yapıyorlar, devlet kurumlarını oluşturuyorlar, bunlara yetkili atıyorlar. Bu anlatımı Sümerlilerle özdeşleştirilen çapa üzerinden yapıyor.
81.	hul-ğa₂ ud nu₂-a dumu ġišal-me-eš Fırtınada uzanan kötüler çapanın çocuklarıdır. Çapanın çocukları > Sümerliler. Sümerce parçalarda fırtınayla yok etme öyküleri var. Burada nedeninin kötü oldukları için olduğunu belirtiyor.
82.	u₄-sa₂ dug₄-ga-ta an-ta u₃-tud-de₃-eš Uyuduktan sonra gök(an)te doğanlardır.
83.	an-še₃ al-ti-ri₂-gu₇ mušen diğir-ra-am₃ Gök(an)te tanrının kuşu altirigu*dur,
84.	ki-še₃ ġišal-am₃ ġiš-gi-a ur-ra tir-ra ušumgal-am₃

	yerde çapadır, sazlıkta köpektir, ormanda ejderhadır,
85.	ki me₃-ka dur₁₀-al-lub-am₃ savaş yerinde dur-allub* savaş baltasıdır, Çapa dur-allub* savaş baltasıdır > Sümerliler arasında dur-allub* savaş baltası kullanan savaşçılar var veya Sümerliler dur-allub* savaş baltası kullanır.
86.	ki bad₃-ka ġi^šal-lu₅-ḫab₂-am₃ surda savaş ağıdır, (Çapa) surda savaş ağıdır > Sümerliler kentlerini surla çevrelemişlerdir. Surlarını da savaş ağıyla korurlar, aralarında savaş ağını kullanan şavaşçılar vardır.
87.	ki ġi^šbanšur-ra ġi^šma-al-tum-ma masada tapaktır, (Çapa) masada tabaktır > Sümerliler tabak yaparlar, yemeklerini tabaktan yerler. Kişi hangi nesneyle simgeleniyorsa onu yapıyordur veya kullanıyordur.
88.	ki ġi^šgigir-ka ġi^šma-a-a-al-tum-ma araba yerinde kızaktır,
89.	e₂ anše-ka ġi^šar-gibil₂-am₃ eşek evinde dolaptır.
90.	ġi^šal-am₃ mu-bi dug₃-ga ḫur-saġ-ġa₂ mu-un-ġal₂ Çapadır, adı tatlıdır, dağlar(ḫur-saġ)da bulundu:
91.	ġi^š ḫur-saġ-ġa₂ ġi^šal-la-nu-um-ma Dağlar(ḫur-saġ)ın ağacı meşedir, (Çapa) dağların ağacı meşedir > Sümerliler arasında oduncular vardır. Dağlardan meşe getirirler.
92.	šim ḫur-saġ-ġa₂ ġi^šar-ga-nu-um-ma dağlar(ḫur-saġ)ın kokusu arganum*dur, 'ġi^šar-ga-nu-um' > kozalaklı bir ağaç. (Çapa) dağların kokusu arganum*dur > Sümerliler dağlardaki ağaçlardan arganum* kokusunu elde edip kullanırlar.
93.	na₄ ḫur-saġ-ġa₂ na₄algameš-am₃ dağların taşı algameš* taşıdır. Aynı şekilde.
94.	ġi^šal lum-lum-ma ġi^šal lam-lam-ma Çoğaltıcı çapa, bollaştırıcı çapa,
95.	ġi^šal še dug₃-ga ġi^šal {sa-par₄-am₃} {(1 ms. has instead:) /šabra\-[...]} çapa güzel tahıldır, çapa {avcı ağıdır} çapa güzel tahıldır, çapa {kahya-[...]} Sümerliler çifçidir. Sümerlilerin güzel tahıl olması sonraki dizelerle ilişkilidir. Burayı açmak lazım. Bitki-insan-kent özdeşleştirmesine göre düşüneceksiniz. Tarladan çıkan tahıl iyi bitkidir. Bu yüzden iyi kent ve halkını simgeler. Sonraki dizelerde tarladan çıkan yabani otları göreceğiz. Bunlar kötü kent ve halkını simgeler.
96.	ġi^šal u₃-šub-ba ġi^šal saġ ġal₂-la-am₃ Çapa tuğla kalıbidir, çapa baş(saġ) var edendir.

	Sümerli çapa ve tuğla kalıbı kullanır baş(sağ) yapar. Yorumu geniş olarak alabilirsiniz. 'sağ' tapındır, tapınak yapıyordur, sağ Sümerlidir, insanlar türüyordur veya kraldır.
97.	ğışal-am₃ a₂ nam-ğuruš-a-kam Çapadır, delikanlılığın gücüdür.
98.	ğışal ğışdusu niğ₂ iri du₃-du₃-dam Çapa ve toprak taşıma sepeti kent kuran şeydir. Bu iki aletle inşaat yapılır. 10.cu dizede bu iki aletin adı geçmişti. Yani orada inşaat yapıldığı belirtiliyor.
99.	e₂ zid al-du₃-e gana₂ zid al-ğ₂-ğ₂ İyi evi inşa eder, verimli tarlayı yerleştirir.
100.	gan₂-ne₂ zid-de₃ šu dağal-la-me-en Sen verimli tarlayı genişletensin.
101.	gan₂-ne₂ lugal-bi-ir bal-e Sahibine (veya kralına) direnen tarlayı, 'lugal' > büyük insan. Kral, sahip anlamlarında kullanılır. Bu sözcüğün hem sahip, hem kral anlamının olduğuna dikkat etmeniz lazım. Ayrıca bu sözcük tanrı ünvanıdır. Tarlalar Sümer ülkesi, Sümer kentleridir. Tarlaların sahibi veya kralı En-lil'dir. Çapa Enlil'in askerleridir. Tarladaki tahıl iyi Sümerlilerdir. Tarladaki zararlı otlar kötü Sümerlilerdir. 95.ci dizede çapanın güzel tahıl olduğu tanımlanmıştı.
102.	gan₂-ne₂ lugal-bi-ir gu₂ nu-ğar-ra-e Sahibine (kralına) boyun eğmeyen tarlayı, Sahibine (kralına) boyun eğmeyen tarla > En-lil'e boyun eğmeyen kentler ve halkları.
103.	ğışal-e lugal-bi-ir gu₂ mu-na-ab-ğ₂-ğ₂ çapa sahibine (kralına) boyun eğdirir.
104.	u₂numun₂ ħul u₂numun₂ ħul-e sağ dub₂-dub₂-be₂ Kötü halfa otunun, kötü halfa otunun baş(sağ)ını parçalayan
105.	ur₂-ba mu-un-bur₁₂-re pa-bi mu-un-ze₂-e kökünü koparır, sapını ezer.
106.	ğışal-e u₂ħirin^{ħu-ri₂-in} šu-še₃ al-ğ₂-ğ₂ Çapa hirin* otlarını ele yerleştirir. Yukarıki dizelerde tarlalarda yok edilen zararlı otlar kötü Sümerliler, kötü kentlerdir.
107.	ğışal-e ğış nam tar-ra a-a ^den-lil₂-la₂ Çapanın kaderini En-lil baba belirledi,
108.	ğışal-e za₃-mi₂ dug₄-ga Çapaya söylenen övgü, Parça görünüşsel olarak çapaya övgü şeklinde görülür. Aslında övülen Sümerlilerdir, çapa Sümerlilerin kendisidir.
109.	^dnisaba za₃-mi₂ Nisaba övgüsü.